

EFSA zakończyła proces oceny nadzwyczajnych zezwoleń na awaryjne stosowanie neonikotynoidów w ochronie buraka cukrowego w latach 2020-2021

Środki ochrony roślin z grupy neonikotynoidów były stosowane na dużą skalę już w latach 90. ubiegłego wieku, stając się najczęściej stosowaną grupą insektycydów w ochronie upraw polowych na świecie. Związki te, budową i działaniem przypominające nikotynę, zalicza się do neurotoksyn, działających toksycznie na układ nerwowy szkodników. Łatwo rozpuszczają się w wodzie i wraz z nią szybko pobierane są z gleby przez system korzeniowy. Do najczęściej stosowanych neonikotynoidów należą: imidakloprid, tiametoksam, klotianidyna oraz tiaklopryd. Wykorzystywanie imidakloprydu, tiametoksamu i klotianidyny do ochrony upraw polowych zostało zakazane w UE w 2018 r., a w styczniu 2020 r. został odrzucony wniosek o odnowienie zatwierdzenia tiakloprydu. Był to rezultat ocen naukowych przeprowadzonych przez EFSA, które wykazały ich szkodliwy wpływ na zdrowie pszczoł oraz realne niebezpieczeństwo skażenia wód gruntowych.

EFSA zakończyła proces oceny zezwoleń wydanych przez 11 Państw Członkowskich UE na awaryjne stosowanie insektycydów z grupy neonikotynoidów w ochronie buraka cukrowego w 2020 i 2021 r. Ocena dotyczy 17. przypadków udzielenia nadzwyczajnych zezwoleń na awaryjne stosowanie klotianidyny, imidachloprydu, tiametoksamu i tiakloprydu. Zezwolenia zostały udzielone przez następujące Państwa Członkowskie: Belgię, Chorwację, Danię, Finlandię, Francję, Niemcy, Litwę, Polskę, Rumunię, Słowację i Hiszpanię, po uprzednim rozpatrzeniu przez EFSA wniosków o wydanie zezwoleń na awaryjne zastosowanie insektycydów, przedłożonych Urzędowi wraz z pełnymi ocenami przeprowadzonymi w poszczególnych krajach. Każda substancja podlegała osobnej ocenie. Zezwolenia zostały rozpatrzone zgodnie z protokołem opublikowanym przez EFSA w 2017 r. Metodologia służyła analizie danych dotyczących konieczności stosowania insektycydów w celu zwalczania poważnego niebezpieczeństwa dla zdrowia roślin, któremu nie można zapobiec innymi dostępnymi sposobami, w tym metodami niechemicznymi, zgodnie z art. 4 ust. 7 rozporządzenia (WE) nr 1107/2009.

Zgodnie z opinią ekspertów EFSA, we wszystkich 17. przypadkach udzielenie przez Państwa Członkowskie zezwoleń na zastosowanie neonikotynoidów było uzasadnione. Potwierdzono brak dostępności alternatywnych w stosunku do

neonikotynoidów środków ochrony roślin, które mogłyby zostać użyte do ochrony upraw buraka cukrowego. Ponadto, realne niebezpieczeństwo stanowi uodpornienie się szkodników na alternatywne preparaty.

Dnia 30 listopada 2021 r. odbędzie się sesja informacyjna poświęcona powyższym kwestiom. EFSA skorzysta również z okazji, aby uzyskać od zainteresowanych stron informacje o ewentualnej potrzebie opracowania bardziej szczegółowej metodologii, która mogłaby zostać wykorzystana do ocen niezbędnych do wydania awaryjnych zezwoleń na stosowanie insektycydów. Nowa metodologia powinna usprawnić proces oceny i jednocześnie wpisywać się w strategię Komisji Europejskiej „od pola do stołu” oraz strategię różnorodności biologicznej, szczególnie w kwestii ograniczenia stosowania pestycydów i promowania alternatywnych metod ochrony roślin uprawnych.

Szczegółowe informacje dostępne są na stronie EFSA:

<https://www.efsa.europa.eu/en/news/neonicotinoids-efsa-assesses-emergency-uses-sugar-beet-202021>